

Attack To America !

• محمد مظفر خرمی

تروریسم از دیر باز همواره به عنوان ابزاری برای تغییر نظام‌های سیاسی به کار رفته، با این حال کمتر تأثیر حائز اهمیتی بر اقتصاد جهانی داشته است. اما در عصری که انقلاب اطلاعاتی و فن‌آوری، جهان را به دهکده کوچکی تبدیل کرده است، این معضل جامعه بشری اختصاص به یک ملت نداشته و حد و مرزی نمی‌شناسد. قطعاً انفجار مهیب ساختمان‌های دو قلوی تجاری در نیویورک یکی از بی‌سابقه‌ترین حملات تروریستی در طول تاریخ بوده است که نه تنها انسان‌های زیادی را به کام مرگ کشاند، بلکه تأثیر آن بر اقتصاد جهانی نیز قابل ملاحظه بود.

باتوجه به اهمیت فوق‌العاده پی‌آمدهای جهانی انفجار آمریکا، بر آن شدیم تأثیر این حملات بر اقتصاد جهان به ویژه صنعت بیمه را مورد بررسی قرار دهیم :

وقتی غبار در نیویورک فرو نشست !

بررسی پی‌آمدهای اقتصادی حمله به آمریکا

ارمغان رکود برای اقتصاد جهان

بی‌شک پیامدهای فرو ریختن ساختمان‌های مرکز تجارت جهانی در امن‌ترین، ثروتمندترین و پررونق‌ترین شهر جهان، تأثیر مهمی بر نظام اقتصاد جهانی خواهد داشت و تبعات مثبت و منفی این فاجعه انسانی کمتر از جنگ سرد نخواهد بود. به گفته کارشناسان، اتفاقات اخیر در نیویورک روند رکودی را که از سه سال گذشته در بازارهای مالی جهان آغاز شده بود، تشدید خواهد کرد و می‌تواند شروع یک دوره طولانی رکود در سطح جهان باشد. اقدامات تروریستی اخیر مانند کاتالیزوری عمل کرد و بحران‌های نهفته در بازارهای مالی دنیا را عیان ساخت. با این حال هنوز برای ارزیابی دقیق آثار این وقایع بسیار زود است. شاید وقتی غبار انفجارهای نیویورک فرو نشست، تحولات بعدی بتوانند گویای آنچه واقعا اتفاق افتاده و یا در شرف اتفاق است، باشد.

اقتصاددانان صندوق بین‌المللی پول پیش از این حملات، رشد اقتصادی جهان را در سال جاری ۳/۲ درصد و برای سال آینده ۳/۹ درصد پیش‌بینی کرده بودند ولی در حال حاضر رییس این صندوق اعلام کرده است، رشد اقتصاد جهانی در سال جاری ۲/۷ و در سال آینده ۳/۶ خواهد بود که به طور عمده از کاهش رشد اقتصادی آمریکا ناشی می‌شود.

از سوی دیگر بانک جهانی در جدیدترین ارزیابی خود از تحولات اقتصاد جهانی، برآورد کرده است که رشد اقتصادی جهان و سرمایه‌گذاری‌های مستقیم خارجی پس از حملات یازدهم سپتامبر به آمریکا کاهش شدید یابد. بانک جهانی در این ارزیابی پیش‌بینی کرده است. رشد اقتصادی کشورهای صنعتی در سال ۲۰۰۲ میلادی یک تا ۱/۵ درصد کاهش یابد. همچنین نرخ رشد کشورهای در حال توسعه که قبلاً ۴/۳ درصد پیش‌بینی می‌شد، به ۳/۵ تا ۳/۸ درصد کاهش پیدا کند.

کارشناسان اقتصادی با مطالعه و بررسی خسارات سنگین وارده به سرمایه‌گذاران، صنعت بیمه و همچنین صنایع هوایی و گردشگری آمریکا و آثار سوء آن بر روند

اقتصاد جهانی، اکنون به نگرانی‌های ناشی از اقدامات تلافی‌جویانه آمریکا به ویژه در زمینه حمله به افغانستان می‌اندیشند. در این میان تلاش‌های وسیعی در عرصه بین‌المللی برای جبران خسارات حملات اخیر و جلوگیری از رکود اقتصاد جهانی از طریق اتخاذ تدابیر پولی و مالی و نیز هماهنگی و هم‌سویی با سیاست‌های پولی و بانکی همچنان جریان دارد. با این حال، تمامی این تلاش‌ها به نحوه انجام اقدامات تلافی‌جویانه آمریکا در افغانستان و دیگر کشورهایی که احتمالاً نام آنها در فهرست کاخ سفید است، بستگی خواهد داشت.

آمریکا: اقتصاد بعد از انفجار

به گفته کارشناسان، اثرات روانی عملیات تروریستی در آمریکا، اقتصاد این کشور را دچار بی‌ثباتی می‌کند. اثرات روانی و وحشتی که جامعه آمریکا را فرا گرفته است، باعث می‌شود مردم برای فروش سهام خود به سمت بازارهای بورس هجوم برند که در نتیجه آن، شاخص بورس افزایش پیدا می‌کند و کل اقتصاد دچار

کندی بیشتر در رشد اقتصادی آمریکا می‌شود و آن را طولانی می‌کند.

در این حال خبر می‌رسد؛ به دنبال حملات تروریستی اخیر به مرکز تجارت جهانی، شمار بیکاران آمریکایی که در جست و جوی مستمری بیکاری هستند به بالاترین سطح خود طی ۹ سال گذشته رسیده است. رییس بانک مرکزی آمریکا نیز وضع اقتصادی این کشور را پس از حوادث نیویورک در کوتاه مدت تیره خواند و به کنگره آمریکا در مورد کاهش دوباره

مالیات‌ها هشدار داد. از سوی دیگر اتاق بازرگانی و مشارکت شهر نیویورک، طی گزارشی اعلام کرد حملات تروریستی اخیر حدود ۸۳ میلیارد دلار زیان به این شهر وارد کرده است که شامل ۳۰ میلیارد دلار ضرر سرمایه، ۱۴ میلیارد دلار بابت پاکسازی و ۳۰ میلیارد دلار زیان فرآیند اقتصادی است. با این وجود، برخی کارشناسان اقتصادی عقیده دارند حوادث اخیر سرانجام موجب تقویت اقتصاد آمریکا خواهد شد. تحلیل‌گران انجمن ملی

سازمان‌های مالی کلمبیا معتقدند، پرداخت مبالغ هنگفت از سوی شرکت‌های بیمه به شرکت‌های خسارت دیده و کمک‌های مالی به صدمه‌دیدگان می‌تواند موجب بهبود شرایط اقتصادی آمریکا شود. در این میان واگذاری ۴۰ میلیارد دلار به

بحران می‌شود. همچنین اگر کسانی در جامعه آمریکا احتمال تنش‌های سیاسی و بحران بلندمدت اقتصادی را پیش‌بینی کنند، ممکن است سرمایه خود را از کشور آمریکا خارج نمایند. در مجموع به عقیده اقتصاددانان، این حمله تروریستی موجب

رییس جمهور آمریکا از سوی کنگره، در این روند مؤثر خواهد بود.

بورس ، نخستین جولانگاه حوادث

در نخستین روز بازگشایی بازار بورس نیویورک پس از حملات تروریستی به خاک آمریکا، ارزش سهام به شدت تنزل کرد و با وجود کاهش اضطراری ۰/۵ درصدی نرخ بهره توسط خزانه‌داری آمریکا، بازارهای سهام آمریکا شدیداً سقوط کردند. در این میان شرکت‌های بیمه و هواپیمایی از بازندگان بزرگ در این عرصه به شمار می‌رفتند.

بورس لندن نیز که از رکودی سه ساله رنج می‌برد، پس از وقوع این بحران و با فروش سهام مرتبط با اقتصاد آمریکا در این بازار، با افت ۰/۵ درصدی روبه‌رو شد.

بورس‌های سهام آسیا نیز از این بحران در امان نماندند و از نخستین دقایق روز حادثه، واکنش نشان دادند. افت‌های شدید و سقوط عظیم در بورس‌های توکیو، سنگاپور، هنگ کنگ، کره جنوبی، سیدنی و نیوزلند، سبب شد قیمت‌های سهام منطقه‌ای به شدت کاهش یابد.

بورس تهران هم در روز بعد از حادثه آمریکا با کاهش ۱۵ واحدی مواجه شد که این کاهش در نیمه‌های روز به ۳۵ واحد رسید.

همچنین گزارش‌ها حاکی از آن است که این عملیات تروریستی ۱۰ میلیارد دلار به بازار سهام کشورهای حاشیه خلیج فارس خسارت وارد کرده است.

در این حال خبرگزاری‌ها خبر دادند، کمیسیون اوراق بهادار ایالات متحده فهرست ۳۸ شرکت را تهیه کرده است که سهام خود را درست قبل از سقوط قیمت این سهام‌ها به دنبال حملات انتحاری یازده سپتامبر فروخته بودند. مرکز این شرکت‌ها در ساختمان تجارت جهانی بود. این کمیسیون حدس

می‌زند که شاید برخی از سرمایه‌گذاران منتظر حملات تروریستی بوده‌اند و در نظر داشتند قبل از سقوط قیمت سهام این شرکت‌ها، ضمن خرید مجدد این سهام، به سود سرشاری دست یابند.

روزهای خاکستری برای شرکت‌های هواپیمایی

«یاتا» (نماینده شرکت‌های هواپیمایی جهان) اعلام کرد که واقعه تروریستی آمریکا موجب کاهش مسافرت هوایی شده و تا پایان امسال هفت میلیارد دلار خسارت به شرکت‌های هواپیمایی جهان وارد می‌شود.

«یاتا» در گزارش خود اعلام کرده است که پیش‌بینی می‌شود تا پایان سال ۲۰۰۱ حدود ۱۵ درصد از مشتریان پروازهای هوایی کاهش یابد. در این حال به گفته تحلیل‌گران مسایل اقتصادی، توقف حمل و نقل هوایی به دنبال حمله‌های انتحاری به آمریکا، روزانه ۳۶۰ میلیون دلار به یازده شرکت هواپیمایی این کشور زیان وارد

کرده است. به عقیده تحلیل‌گران با وجود اقدامات دولت برای تشدید امنیت فرودگاه‌ها و هواپیماها، دست کم سه تا شش ماه زمان لازم است تا بتوان اعتماد مردم را بار دیگر جلب کرد.

از سوی دیگر، شرکت‌های عمده خطوط هوایی انگلیس تصمیم به اخراج شمار زیادی از کارکنان خود گرفته‌اند.

شرکت «بریتیش ایرویز» که بزرگترین شرکت هواپیمایی انگلیس می‌باشد، درصدد است دست کم شش هزار تن از نیروی انسانی ناوگان هوایی خود را از کار برکنار کند.

در آمریکا نیز شرکت «یونایتد ایرلاینز» ۲۰ هزار تن از کارکنان خود را اخراج می‌کند و شرکت هواپیماسازی «بوئینگ» نیز در نظر دارد ۲۰ تا ۳۰ هزار تن از کارکنان خود را مرخص کند.

در همین راستا سه شرکت اصلی هواپیمایی نروژ تهدید کرده بودند که به دلیل بحران مالی ناشی از حوادث اخیر آمریکا، مطالبات سرسام آور شرکت‌های بیمه و لغو بسیاری از قراردادهای این شرکت‌ها، تمامی پروازهای خود را به حالت تعلیق در خواهند آورد. در پی این تهدیدات، دولت نروژ قبول داد که در این زمینه از آنان حمایت کامل کند.

رییس جمهور آمریکا نیز یک لایحه قانونی را در ارتباط با کمک مالی به شرکت‌های هواپیمایی به مبلغ ۱۵ میلیارد دلار امضا کرده است.

وزیر راه و ترابری فرانسه نیز اعلام کرد اعتباری معادل ۳۰۰ میلیون یورو برای تقویت بخش ناوگان هوایی این کشور در نظر گرفته شده است.

در همین زمینه، دولت انگلیس هم موافقت کرد، بیمه خطرات جنگی و تروریستی را به صورت مازاد برای حمایت از شرکت هواپیمایی «بریتیش

ایرویز" ارائه دهد. دیگر دولت‌های اتحادیه اروپایی نیز اقدامات حمایتی مشابهی را در پیش گرفته‌اند.

در این حال شرکت‌های عمده بین‌المللی بیمه به رهبری شرکت بیمه "AIG" موافقت کردند بخشی از خسارت‌های ناشی از جنگ و عملیات تروریستی در خطوط پروازهای مسافری را جبران کنند. این کنسرسیوم در لندن اعلام کرد، زمینه لازم برای بیمه خطرات ناشی از جنگ به میزان یک میلیارد دلار به ازای هر خط هوایی فراهم شده است.

گزارش‌های دیگر حاکی است به غیر از ژاپن بیشتر دولت‌های جنوب شرق آسیا همچون کره جنوبی، فیلیپین، تایلند و هنگ کنگ در پی حملات تروریستی آمریکا، پرداخت خسارت‌های ناشی از عملیات تروریستی را در خطوط هوایی خود تضمین کرده‌اند.

همچنین برخی خطوط هوایی مجبور شده‌اند حق بیمه‌های اضافی بسیار بالایی را تقبل کنند و برای جبران این هزینه‌ها نرخ بلیت‌ها را افزایش داده‌اند. سازمان هواپیمایی چین اعلام کرد، چون سازمان‌های بیمه‌ای جهان در مورد بیمه

اشخاص در هنگام جنگ هشدار داده‌اند و حق بیمه‌ها افزایش شدیدی داشته است، بنابراین برای پروازهای هنگ کنگ و ماکائو از هر مسافر ۲/۵ دلار به عنوان مالیات دریافت می‌کند.

هواپیمایی مالزی نیز اعلام کرد حق بیمه هر مسافر ۱/۲۵ دلار افزایش یافته است که این تصمیم در پی حملات انتحاری در آمریکا اتخاذ شده است.

از سوی دیگر، رییس سازمان هواپیمایی ایران نیز گفت، در پی حملات ۱۱ سپتامبر به آمریکا، پروازهای عبوری از آسمان ایران ۳۷ درصد کاهش یافته‌اند.

صنعت بیمه؛ در بیم و امید!

رییس گروه بیمه آمریکا موسوم به AIG اعلام کرد، خسارات ناشی از حوادث اخیر آمریکا بزرگترین خسارتی است که تا کنون در تاریخ بیمه ثبت شده است. در این میان کارشناسان عقیده دارند محاسبه دقیق خسارات وارده ممکن نیست. زیرا صرف نظر از خسارت‌های مستقیم خسارت‌های غیرمستقیم که میزان آن بیش از خسارت‌های مستقیم است، در اثر این حملات متوجه اقتصاد جهانی شده است.

شرکت بیمه لویدز طی بیانیه‌ای اعلام کرد، هر گونه برآورد غلط از خسارت‌ها، تعهدات ناخوشایندی برای صنعت بیمه به همراه دارد، اما از آنجا که این شرکت، یک سوم هواپیماهای جهان را زیر پوشش دارد، دست کم برای سقوط ۴ فروند هواپیما در حوادث آمریکا، متحمل خسارت سنگینی خواهد شد.

از سوی دیگر تحلیل گران بازار برمودا اظهار داشتند، خسارت‌های وارده بر اثر حملات به نیویورک و واشنگتن تاثیر چندانی بر بازار بیمه اموال نخواهد داشت زیرا بخش عمده خسارت‌ها از محل عدم‌النفع و خسارت‌های وارده به تجارت و اقتصاد جهانی ناشی می‌شود.

در این حال شرکت بیمه لویدز اعلام کرد در پی حملات تروریستی در آمریکا ۱/۳ میلیارد پوند زیان دیده است. اما تصور می‌شود این میزان به ۱/۷ میلیارد پوند برسد.

گروه بیمه‌ای AIG نیز پیش‌بینی کرد ۸۰۰ میلیون دلار به بیمه‌گذاران خود پرداخت کند.

همچنین مونیخ ری بزرگترین شرکت بیمه اتکایی جهان در ارزیابی خود از

خسارات حملات تروریستی به آمریکا می‌گوید، جدا از خسارت‌هایی که مستقیماً از حمله دو هواپیما به برج‌های مرکز تجارت جهانی به وجود آمده، حدود ۱۰ تا ۱۲ میلیارد دلار خسارت غیرمستقیم نیز به شرکت‌های بیمه وارد آمده است. مونیخ ری این خسارت‌ها را شامل بیکاری ۱۵۰ هزار نفر، توقف کارها و یا ورشکستگی تعدادی بانک، شرکت بیمه و دیگر شرکت‌ها و موسسات مستقر در برج‌های منهدم شده نیویورک دانسته است. این شرکت خسارت‌های جانبی حمله به مرکز تجارت جهانی را نیز ۱۰ تا ۱۲ میلیارد دلار برآورد کرده است که سهم مونیخ ری حدود ۹۰۰ میلیون دلار است. شرکت بیمه آلیانس - که بزرگترین

دیگر "سوئیس ری" از دادگاه فدرال آمریکا خواسته است؛ مشاجره بر سر شرایط بیمه‌نامه مرکز تجارت جهانی به مبلغ ۳/۵ میلیارد دلار را حل کنند. این شرکت که بزرگترین شریک این بیمه‌نامه است، مدعی است که حمله ۱۱ سپتامبر یک حادثه بوده است در حالی که مالکان مرکز تجارت جهانی، مدعی هستند حملات طی دو حادثه صورت گرفته است و پرداخت خسارت باید در دو مرحله صورت بگیرد. ظاهراً در تاریخ ۱۱ سپتامبر متن بیمه‌نامه‌ها هنوز به طور کامل تنظیم نشده بود.

از کشورهای عربی نیز خبر می‌رسد شرکت‌های بیمه‌ای در این کشورها متحمل خسارت‌های زیادی شده‌اند. نماینده

خواهد شد زیرا شرکت‌های بیمه خسارات جنگی را متقبل نمی‌شوند. در این حال شرکت بیمه مونیخ ری خواستار تجدیدنظر در نحوه صدور بیمه‌نامه‌های مربوط به ریسک‌های سیاسی، به ویژه تروریسم شده است. شرکت‌های بیمه مستقیم جهان در آستانه سال جدید میلادی که معمولاً "بیمه‌نامه‌های مهم تمدید می‌شوند، از بی میلی شرکت‌های بیمه اتکایی جهان از جمله مونیخ ری در مورد ارایه بیمه‌نامه‌های مربوط به ریسک‌های سیاسی، بیمه جنگ و تروریسم ابراز نگرانی کرده بودند. اما چندی پیش مونیخ ری تمایل خود را برای پوشش خطوط هوایی در برابر خطرات تروریسم اعلام کرد. این پوشش برای خطوط هوایی خصوصی تا ۱۰۰ میلیون یورو (۸۹ میلیون دلار) خواهد بود، بدون آن که حق بیمه‌ها افزایش یابد. اما مسئولیت ناشی از حملات بیولوژیکی و شیمیایی مستثنی هستند.

در ایران نیز دکتر همتی رییس کل بیمه مرکزی ایران در گفت و گویی با مطبوعات اعلام کرد: حوادث اخیر آمریکا موجب افزایش نرخ بیمه‌های اتکایی و در نهایت تحمیل هزینه‌های بیشتر به شرکت‌های بیمه در ایران خواهد شد. وی خاطر نشان کرد، با توجه به آمریکایی بودن مالکیت

تاسیسات و تجهیزات تخریب شده، هیچ یک از آنان نزد شرکت‌های ایرانی بیمه اتکایی نبوده‌اند و در این زمینه هیچ شرکت ایرانی خسارتی پرداخت نمی‌کند. اما در نهایت این حادثه موجب می‌شود تا ریسک بیمه هواپیماهای مسافری افزایش یابد و در نتیجه احتمال افزایش نرخ بیمه هواپیماهای مسافری افزایش خواهد یافت و در نرخ بیمه‌های اتکایی موجود نیز تجدیدنظر خواهد شد. پیش بینی می‌شود که در آینده هواپیماهای مسافری داخلی که نزد بیمه‌های اتکایی خارجی بیمه شده‌اند، هزینه بیشتری به شرکت‌های بیمه داخلی تحمیل کنند.

شرکت بیمه سعودی آمریکایی می‌گوید، میزان خسارت‌های وارد آمده به این شرکت‌ها تا کنون در حدود ۳۹ میلیارد دلار خسارت مادی مستقیم و در حدود ۴۰ میلیارد دلار خسارت مادی غیرمستقیم بوده است.

همچنین گفته می‌شود عملیات تروریستی اخیر در آمریکا ۱۰ میلیارد دلار به بازار سهام کشورهای حاشیه خلیج فارس خسارت وارده کرده است.

از سوی دیگر، در پی اعلام وضعیت جنگی در آمریکا، کارشناسان امور بیمه احتمال می‌هند، دریافت غرامت از طرف شرکت‌های بیمه با مشکلاتی رو به رو

شرکت بیمه آلمان و یکی از شرکت‌های بزرگ جهانی است - قبلاً "میزان خسارات حملات تروریستی در آمریکا به این شرکت را ۷۰۰ میلیون یورو اعلام کرده بود اما در حال حاضر پیش بینی می‌کند این میزان به یک میلیارد یورو بالغ شود.

"سوئیس ری" دومین شرکت بزرگ بیمه‌ای جهان نیز اعلام کرد، این حادثه ۶۸۵ میلیون دلار خسارت به این شرکت تحمیل کرده است. همچنین آخرین گزارش‌های خبری حاکی است که این شرکت به بیمه‌شدگان خود در مرکز تجارت جهانی مبالغی را به صورت علی‌الحساب پرداخت می‌کند. از سوی

